

Téma P05–06: Diagnostika gramnegativních bakterií jiných než těch z P04

Ke studiu: *Haemophilus*, *Pasteurella*, *Pseudomonas*, G– nefermentující tyčinky, *Neisseria*, *Moraxella*, *Legionella*, *Bordetella*, *Brucella*, *Francisella* (učebnice WWW atd.)

Z jarního semestru: Mikroskopie, kultivace, biochemická identifikace, antigenní analýza, průkaz protilátek

Tabulka pro hlavní výsledky úkolů 1 až 5 (k postupnému vyplnění):

Kmen		K	L	M	N	P	Q	R	S	T	U	V	W
Gramovo barvení – Úkol 1													
Kul- tiva- ce Úkol 2	Růst na KA (A/N/jen+#)												
	Růstové charakteri- stiky na KA (ČA*)												
	Endova p. (–/L-/L+)												
	MH agar (barva)												
Úkol 3a Satelitový fenomén (+/-)													
Úkol 3b Růstové f. (X, V, X + V)													
Úkol 3c Pouzdrný typ: <i>Haemophilus</i>													
3d Test citlivosti	Penic.												
	Vanko.												
Fermentace gluk. Úkol 4 (Hajna)													
Oxidázový test Úkol 5a													
NEFERMtest 24, NEISSERIAtest a INAC (Úkoly 5b+c)													
KONEČNÝ ZÁVĚR													

*Pro bakterie nerostoucí na krevním agaru (KA) použijte čokoládový agar (ČA)

#Napište „jen +“, pokud kmen roste pouze na obohaceném krevním agaru (označen jako KA+)

Úkol 1: Mikroskopie suspektních kmenů

Na stole máte kmeny popsané písmeny. Obarvíte je podle Grama, a do tabulky vepíšete výsledky. Kmen, který NENÍ gramnegativní, nebude studován v úkolech 3 až 5 (ale v Úkolu 2 si ho pro srovnání popíšete)

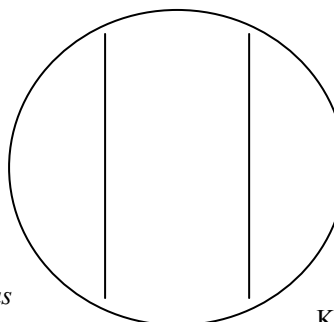
Úkol 2: Kultivace na agarových půdách

Nejdříve napište, které bakterie rostou na krevním agaru a které ne. Pak, používající standardních procedur, popište kolonie všech kmenů na krevním agaru. Pouze ty, které na KA nerostou, popište na čokoládovém agaru nebo na „KA+“. Poté popište růst na Endově půdě (stačí „–“ pokud nerostou a „+“ pokud rostou; fermentaci laktózy nelze posuzovat, neboť kmeny jsou naočkovány na osminy a netvoří izolované kolonie) a na MH agaru (jen „–“ nebo „+“, a případně přítomnost specifického zbarvení).

Úkol 3: Identifikace *Pasteurellaceae* a jejich přesnější určení**a) Satelitový fenomén**

Hemofily jsou typické takzvaným satelitovým fenoménem. To znamená, že samy o sobě nerostou na krevním agaru, ale jsou tam schopny růst v přítomnosti kmene, který pro ně z krvinek uvolní růstové faktory. Pro tento účel se zpravidla používá kmen *Staphylococcus aureus*. Zakreslete satelitový fenomén a spojte popisky s příslušnými jevy na obrázku

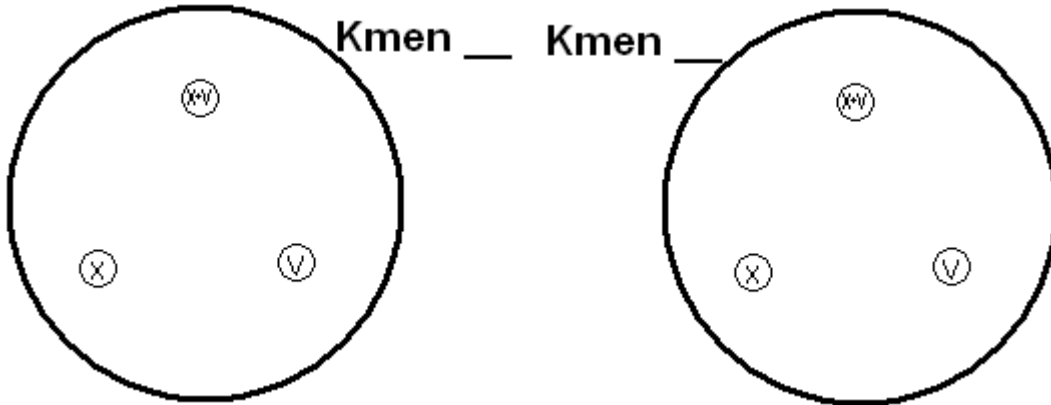
Staphylococcus aureus

Kolonie hemofilů

b) Identifikace hemofilů podle potřeby růstových faktorů

Určete dané kmeny podle potřeby růstových faktorů. Zakreslete výsledek faktorového testu pro oba kmeny.

c) Detekce kapsulárních antigenů *H. influenzae*

Popište výsledek aglutinace kapsulárních antigenů *H. influenzae* pomocí latexové aglutinace.

d) Detekce *P. multocida* pomocí typického vzorce citlivosti

Velmi typická pro *P. multocida* je její citlivost k penicilinu, velmi vzácná u G– tyčinek. Na druhou stranu je rezistentní k mnohem silnějšímu (ovšem pouze pro G+ bakterie vhodnému) antibiotiku vankomycinu. Zapište.

Úkol 4: Hajnova půda

Prohlédněte si kultivační výsledky čtyř kmenů na Hajnově půdě. Kmen, který fermentuje glukózu (žlutá barva) označte jako „+“, kmeny nefermentující (červená) jako „–“

Úkol 5 Určení G– glukózu nefermentujících bakterií a G– koků

a) Oxidázový test

Demonstrace oxidázového testu u tří kmenů určených jako G– nefermentující bakterie a u G– koků. Zapište výsledky do tabulky.

Nefermentující tyčinky: *Pseudomonas* je vždy pozitivní, *Burkholderia* většinou, ale ne nutně pozitivní; na druhou stranu, *Stenotrophomonas* bývá zpravidla negativní. Oxidáza pozitivní bakterie s typickou vůní a pigmentem (zpravidla zeleným, řidčeji modrým či zrzavým) je prakticky s jistotou *Pseudomonas aeruginosa*. U této bakterie tedy není nutno provádět další biochemické testování, popsané v úkolu 5a. U ostatních dvou kmenů je toto biochemické testování nezbytné.

G– koky: Neisserie i moraxely jsou oxidáza pozitivní, i když u moraxel může být reakce opožděná.

b) Podrobné biochemické testování

Vyhodnoťte předložené výsledky NEFERMtestu 24, který byl připraven DVA dny předem (rozdíl oproti jiným biochemickým testům) při 30 °C (další rozdíl; jiné testy vyžadují 37 °C). Také způsob odečítání testu je jiný, protože zde máme tři řady. Testy v horní řadě mají vždy hodnotu „1“, v prostřední „2“ a v dolní „4“. První číslice je z oxidázového testu: „0“ pro negativní, „1“ pro pozitivní oxidázu. Z reakcí v důlcích B a A se číslice nevypočítávají. Máme tedy sedmimístný kód – první pozice je „0“ (oxidáza –) nebo „1“ (oxidáza +) a dalších šest může nabývat hodnot 0 až 7 dle výsledku testů ve sloupcích H až C.

Kmen:	OX	H	G	F	E	D	C	B	A	Kód:
1										
2										
4										
Kód										
										Identifikace:
										% pravděpodobn.:
										Index typičnosti:

Kmen:	OX	H	G	F	E	D	C	B	A	Kód:
1										
2										
4										
Kód										
										Identifikace:
										% pravděpodobn.:
										Index typičnosti:

Poznámky:

U kmenů určených jako G– koky odečtete biochemický mikrotest (NEISSERIAtest fy Lachema) naočkovaný předchozí den. Na rozdíl od předchozího má jen jeden řádek. První jamka obsahuje negativní kontrolu, takže vlastní test začíná až od DRUHÉ jamky! Zakápnutí Lugolovým roztokem již bylo provedeno, nemusíte je provádět sami. Povšimněte si nízké biochemické aktivity některých neisserií. Porovnejte výsledek s růstovými vlastnostmi (kmen určený jako gonokok by měl růst pouze na čokoládovém agaru, meningokok pouze na čokoládovém a bohatém krevním agaru).

Kmen:	H	G	F	E	D	C	B	A			
	NEC									Kód:	Identifikace:
	×	1	2	4	1	2	4	1			
	×										
Kmen:	H	G	F	E	D	C	B	A			
	NEC									Kód:	Identifikace:
	×	1	2	4	1	2	4	1			
	×										
Kmen:	H	G	F	E	D	C	B	A			
	NEC									Kód:	Identifikace:
	×	1	2	4	1	2	4	1			
	×										
Kmen:	H	G	F	E	D	C	B	A			
	NEC									Kód:	Identifikace:
	×	1	2	4	1	2	4	1			
	×										

Úkol 6: Testy citlivosti patogenů na antibiotika

Z časových důvodů odečtete citlivost jen u G– nefermentujících, i když by se normálně provádělo testování i u členů čeledi *Pasteurellaceae* a u patogenních G– koků.

Test pro G– nefermentující

Kmen →						
Antibiotikum (celé jméno)	Ø zóny (mm)	Interpr.	Ø zóny (mm)	Interpr.	Ø zóny (mm)	Interpr.

Úkol 7 Přímý průkaz antigenů původců meningitid v mozkomíšním moku (demonstrace diagnostické soupravy a videoklip)

Meningokoková meningitida je závažná choroba. Nelze zde čekat na kultivaci, je nutno využít rychlých diagnostických metod. Vedle mikroskopie se zde využívá především latexové aglutinace.

a) Demonstrace soupravy k latexové aglutinaci

Prohlédněte si soupravu a запиšte názvy mikrobů, které mohou být touto metodou diagnostikovány.

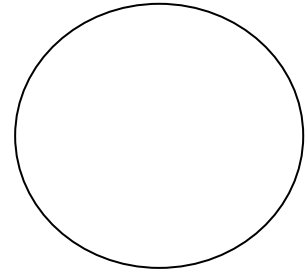

b) Videoklip

Prohlédněte si videoklip. V této ukázce se jako patogen projevil _____

Úkol 8 Diagnostika bordetel, brucel, legionel a francisel

a) Kultivační diagnostika bordetel

Existuje speciální médium pro druh *Bordetella pertussis* a speciální způsob očkování na tuto půdu. Na rozdíl od mnoha jiných bakterií je *Bordetella* rezistentní k penicilinu. Proto začínáme kápnutím kapky penicilinového roztoku doprostřed misky s agarem. Výtěr je smíchán s kapkou a očkován ve směru spirály. Poté jsou očkovány radiální paprsky kličkou. Napište název půdy a zakreslete postup očkování podle obrázku.

Název půdy: _____

b) Demonstrace kultivační půdy na legionely

Prohlédněte si kultivační půdu na legionely. Zapište o ní několik údajů.

Zkratka	Co znamenají jednotlivá písmena ve zkratce	Barva půdy

c) Průkaz protilátek proti tularémii

Nepřímý průkaz francisel se provádí aglutinací. Jamky s pozitivní reakcí vykazují příslušnost aglutinátu (větší terčík nepravidelného tvaru), důlky s negativní reakcí ukazují sedimentaci bakterií (menší, výrazně bílé kulaté kolečko). Z časových důvodů se úkol v tomto praktiku nedělá.

d) Vzpomínka na brucely

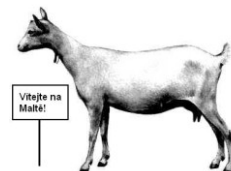
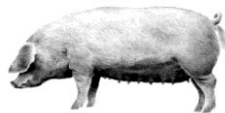
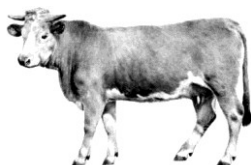
Diagnostika brucel je obtížná a ve střední Evropě je zřídka proveditelná, protože ve dnešní střední Evropě je choroba velmi vzácná. Nicméně v některých částech světa se brucelóza stále vyskytuje. Je nutno vědět, jaký je vazba mezi jednotlivými druhy a jejich hostiteli.

Co se má provést: Spojte vždy obrázek typického hostitele brucely s názvem příslušného druhu.

Brucella mellitensis

Brucella abortus

Brucella suis

Kontrolní otázky:

1. Za jakých okolností jsou hemofily schopny růst na krevním agaru? Proč?
2. Ve kterém materiálu nejspíše nalezneme *Pasteurella multocida*?
3. Který hemofil je nejvíce patogenní? Které závažné infekce způsobuje?
4. Proč zpravidla u *Pseudomonas aeruginosa* není nutno provádět biochemické testování?
6. Jaké infekce nejčastěji způsobují gramnegativní nefermentující tyčinky?
7. Navrhněte antibiotika vhodná pro léčbu infekcí způsobených nefermentujícími tyčinkami.
8. Jaké vzorky se doporučuje odebrat při podezření na kapavku? A jak je potřeba je transportovat do laboratoře?
9. Jaké rozdíly lze pozorovat při odběru mozkomíšního moku u zdravého člověka a u člověka s purulentní meningitidou? (Míněny rozdíly pozorované u lůžka, ne v laboratoři.)
10. *Neisseria* i *Branhamella* jsou obě gramnegativní. Znamená to tedy, že rostou na Endově půdě?
11. Který původce meningitid je důležitý u předškoláků (přinejmenším byl do zavedení očkování), který u teenagerů a který u seniorů?
12. Jakým způsobem se lze nejspíše nakazit tularémií?
13. Existují i gramnegativní tyčinky, které se v praxi neprobíraly, ale mohou být významné. Najděte v učebnici nebo na www, které choroby jsou způsobeny následujícími mikroorganismy:
  - a) *Bartonella quintana*
  - b) *Bartonella hensellae*
  - c) zástupci skupiny HACEK (zde také uveďte názvy jednotlivých bakterií).